МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КОРАБЛЕБУДУВАННЯ
імені адмірала Макарова

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ ІНСТИТУТ ІМЕНІ В.О. СУХОМЛИНСЬКОГО
(повна назва підрозділу)

КАФЕДРА ІСТОРІЇ
(повна назва кафедри)

ЗАТВЕРДЖЕНО
Проректор із науково-педагогічної роботи
_____ Сергій Слободян

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Program of the Discipline

Історико-науковий контекст духовної парадигми людської цивілізації
Historical and scientific context of the spiritual paradigm of human civilization

рівень вищої освіти другий (магістерський)

тип дисципліни вибіркова

мова викладання українська

Миколаїв - 2025

Робоча програма навчальної дисципліни «*Історико-науковий контекст духовної парадигми людської цивілізації*» скерована на підготовку фахівців усіх галузей знань усіх спеціальностей. «3» жовтня 2025 р. 17 с.

Розробник: *Рижева Надія Олександрівна, доктор історичних наук, професор кафедри історії*

Проєкт робочої програми навчальної дисципліни *«Історико-науковий контекст духовної парадигми людської цивілізації» розглянуто на засіданні кафедри історії*
Протокол № 4 від «7» жовтня 2025 р.

Завідувач кафедри *Надія Рижева*

Проєкт робочої програми навчальної дисципліни *«Історико-науковий контекст духовної парадигми людської цивілізації» розглянуто Науково-методичною комісією Навчально-наукового педагогічного інституту імені В.О. Сухомлинського*
Протокол № 1 від «14» жовтня 2025 р.

Голова *Людмила Хрящевська*

Проєкт робочої програми навчальної дисципліни *«Історико-науковий контекст духовної парадигми людської цивілізації» погоджено з навчальним відділом*

Начальник відділу *Андрій Лабарткава*

Робочу програму навчальної дисципліни *«Історико-науковий контекст духовної парадигми людської цивілізації» затверджено Навчально-методичною радою НУК*
Протокол №8 від «29» жовтня 2025 р.

Голова НМР НУК *Сергій Слободян*

© НУК, 2025
© Рижева Н.О.., 2025

ЗМІСТ

Вступ 4
1. Опис навчальної дисципліни 6
2. Мета вивчення навчальної дисципліни 7
3. Передумови для вивчення дисципліни 7
4. Очікувані результати навчання 7
5. Програма навчальної дисципліни 7
6. Методи навчання. Засоби діагностики результатів навчання та методів їхнього демонстрування 11
7. Форми поточного та підсумкового контролю 12
8. Критерії оцінювання результатів навчання 15
9. Засоби навчання.... 16
10. Рекомендовані джерела інформації 16

ВСТУП

Анотація: Запропонований навчальний курс спрямований допомогти магістрам у процесі розв'язання складних задач, що потребують певного оновлення та інтеграції знань духовної парадигми людської цивілізації відповідно до вимог новітнього часу. Усвідомлення магістрами ідеї історичного розвитку духовної парадигми людської цивілізації сприятиме формуванню *компетентностів* як загально-інтегрального так й фахового спрямування. Комплексність поставлених завдань має допомогти магістрам подолати сучасне технократичне і вузькопрофесійне мислення, що стало наслідком порушення рівноваги між науково-технічною діяльністю і культурою. Цільове спрямуванням теоретичного матеріалу обсяги практичної та самостійної роботи відповідають *опису* навчальної дисципліни.

Змістовне наповнення курсу, що стосується духовної парадигми людської цивілізації дозволяє дати основні уявлення про предмет та специфіку досліджень теорії походження світових духовно-культурних концепцій, які беруть за основу надприродні причини та обставини цього складного процесу. Формування людської системи цінностей. Від природи до культури. Витоки релігії: пошуки сенсу життя і подолання страху смерті. Фетиш і тотем. Похоронні культи і культ мертвих. Духи природи і стихій. Релігії Стародавнього світу.

Здатність оволодівати навичками історіографічного й джерелознавчого аналізу формується у процесі дослідження основних етапів розвитку і становлення теорій, головним предметом дослідження яких є духовно-релігійний феномен. Історичний розвиток народів Індії за культурно-духовною парадигмою. Культурно-цивілізаційні засади китайської системи морально-етичних цінностей. Визначальні риси та особливості китайської цивілізації.

Історичний шлях євреїв. Іудаїзм - перша монотеїстична релігія. Історія єврейського народу, етнічна і священна. Легенди та правда в Біблії. Модель єврейської системи державного устрою. Вигнання і розсіювання єврейського народу. Формування общинних інститутів. Євреї «реальні» і єврей «міфічний». Просвітництво і емансипація. Сіонізм і держава Ізраїль.

Проблематика дисципліни викристалізовується крізь фахову компетентність, а саме – вести пошукову (краєзнавчу) роботу, виявляти, досліджувати та сприяти збереженню історико-культурних пам'яток ознайомити з суспільно-політичним та науково-теоретичним контекстом формування культурно-духовних засад розвитку людської цивілізації.

Формування морально-етичних принципів Європейської цивілізації. Західноєвропейський розвиток цивілізації та християнство. Історичний контент виникнення християнства. Основи віровчення. Основні історичні періоди розвитку раннього християнства. Християнство як панівна релігія Римської імперії. Вселенські собори. Зародження християнського чернецтва.

Візантія - розквіт, занепад, загибель. Хрещення Русі. Третій Рим. Основні етапи історії православної церкви. Патріаршество і Синод. Радянський період.

Історичний контекст виникнення протестантизму. Реформація в Європі. Особливості протестантського віровчення і пристосування церкви. Історичний шлях ісламу. Віра в Єдність Бога в ісламі. Моральна відповідальність людини перед Всевишнім за свої вчинки у земному житті.

Іслам і політика в сучасному світі.

Здатність забезпечувати високий науково-теоретичний і методичний рівень викладання дисциплін у повному обсязі освітньої програми набувається за допомогою освоєння матеріалу курсу, що стосується формування уявлення про можливості сприйняття духовних парадигм такими, якими вони є у різних народів Світу за умови не допущення світоглядних та ідеологічних упереджень.

Загальна криза культурно-релігійних систем. Зміна історичних епох і «наступ язичництва». Нові культи. Релігії перед викликом часу. Глобальні проблеми в теологічної перспективі. Культурно-духовний простір людської цивілізації. Глобалізація культури, загальні тенденції та наявні суперечності. Становлення особистості в контексті духовної парадигми XXI ст.

Ключові слова: культура, духовність, віра, світогляд, упередження, морально-етичні принципи

Abstract: The proposed course aims to help masters in the process of solving complex problems that require some updating and integration of knowledge of the spiritual paradigm of human civilization in accordance with the requirements of modern times. Masters' awareness of the idea of the historical development of the spiritual paradigm of human civilization will contribute to the formation of competencies of both general and professional orientation. The complexity of the tasks should help masters to overcome modern technocratic and narrow-minded thinking, which has resulted in a violation of the balance between scientific and technological activities and culture. Targeted direction of theoretical material volumes of practical and independent work correspond to the description of the discipline.

The content of the course on the spiritual paradigm of human civilization allows to give a basic idea of the subject and specifics of research on the theory of origin of world spiritual and cultural concepts, which are based on supernatural causes and circumstances of this complex process. Formation of the human value system. From nature to culture. The origins of religion: the search for meaning in life and overcoming the fear of death. Fetish and totem. Funeral cults and the cult of the dead. Spirits of nature and elements. Religions of the Ancient World.

The ability to master the skills of historiographical and source analysis is formed in the process of studying the main stages of development and formation of theories, the main subject of study of which is a spiritual and religious phenomenon. Historical development of the peoples of India according to the cultural and spiritual paradigm. Cultural and civilizational principles of the Chinese system of moral and ethical values. Defining features and peculiarities of Chinese civilization.

The historical path of the Jews. Judaism is the first monotheistic religion. History of the Jewish people, ethnic and sacred. Legends and truth in the Bible. Model of the Jewish system of government. Exile and dispersal of the Jewish people. Formation of community institutions. Jews are "real" and Jews are "mythical." Enlightenment and emancipation. Zionism and the state of Israel.

The problems of the discipline are crystallized through professional competence, namely - to conduct research (local lore) work, identify, research and promote the preservation of historical and cultural monuments, acquaint with the socio-political and scientific-theoretical context of cultural and spiritual foundations of human civilization.

Formation of moral and ethical principles of European civilization. Western European development of civilization and Christianity. Historical content of the origin of Christianity. Fundamentals of doctrine. The main historical periods of development of early Christianity. Christianity as the dominant religion of the Roman Empire. Ecumenical Councils. The birth of Christian monasticism.

Byzantium - prosperity, decline, death. The Baptism of Rus. Third Rome. The main stages of the history of the Orthodox Church. Patriarchate and Synod. Soviet period.

The historical context of the emergence of Protestantism. Reformation in Europe. Features of Protestant doctrine and adaptation of the church. The historical path of Islam. Belief in the Oneness of God in Islam. Moral responsibility of man before the Almighty for his actions in earthly life.

Islam and politics in the modern world.

The ability to provide a high scientific-theoretical and methodological level of teaching disciplines in the full educational program is acquired by mastering the course material on the formation of ideas about the possibility of perception of spiritual paradigms as they are in different nations of the world provided no ideological and ideological prejudices.

The general crisis of cultural and religious systems. Changing historical epochs and the "offensive of paganism." New cults. Religions before the challenge of time. Global problems in a theological perspective. Cultural and spiritual space of human civilization. Globalization of culture, general trends and existing contradictions. Formation of personality in the context of the spiritual paradigm of the XXI century.

Key words: culture, spirituality, faith, worldview, prejudice, moral and ethical principles

1. Опис навчальної дисципліни

<table>
<tr><td rowspan="2">Найменування показників</td><td rowspan="2">Галузь знань, спеціальність (освітня програма), освітній рівень</td><td colspan="2">Характеристика навчальної дисципліни</td></tr>
<tr><td>денна форма навчання</td><td>заочна форма навчання</td></tr>
<tr><td>Кількість кредитів – 5</td><td rowspan="3">Усі галузі зань</td><td colspan="2">Вибіркова</td></tr>
<tr><td>Модулів – 1</td><td colspan="2">Рік підготовки:</td></tr>
<tr><td>Змістових модулів – 2</td><td>5-й</td><td>5-й</td></tr>
<tr><td rowspan="6">Електронний адрес РПНД на сайті Університету

Індивідуальне науково-дослідне завдання
–

Загальна кількість годин – 150</td><td rowspan="6">Усі спеціальності</td><td colspan="2">Семестр</td></tr>
<tr><td>10-й</td><td>10-й</td></tr>
<tr><td colspan="2">Лекцій</td></tr>
<tr><td>20 год.</td><td>10 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Практичні, семінарські</td></tr>
<tr><td>30 год.</td><td>10 год.</td></tr>
<tr><td rowspan="6">Тижневих годин для денної форми навчання:
аудиторних – 4;

самостійної роботи студента – 6</td><td rowspan="6">Освітній рівень:
другий (магістерський)</td><td colspan="2">Лабораторні</td></tr>
<tr><td>0 год.</td><td>0 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Самостійна робота</td></tr>
<tr><td>100 год.</td><td>130 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Індивідуальні завдання: 0 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Вид контролю: залік</td></tr>
<tr><td colspan="2">Форма контролю: усна</td></tr>
</table>

2. Мета, завдання навчальної дисципліни

Мета курсу: сприяти усвідомленню магістрами історико-філософської ідеї розвитку духовної парадигми людської цивілізації. Зосередження на проблемах пов'язаних з гносеологічними (пізнавальними) і онтологічними (буттєвими) факторами. З'ясування історико-філософської сукупності понять, принципів, тлумачень концепцій, що інтерпретують духовну парадигму під кутом зору герменевтики (тлумачення давніх текстів залежно від культури, в яких вони існували, і від культури суб'єкта, який здійснює інтерпретацію), феноменології (вчення про феномен, який виступає як певна реальність, її самовираження і саморозкриття), екзистенціалізму (вчення, яке значення сущого виводить з існування людини), прагматизму (вчення, яке зводить суть понять, ідей до практичних операцій), позитивізму (вчення, єдиним джерелом пізнання вважає емпіричний досвід), матеріалізму (вчення, проголошує матерію першоосновою всього сущого).

3. Передумови для вивчення дисципліни

Передумов для вивчення дисципліни немає.

4. Очікувані результати навчання

Вивчення навчальної дисципліни не передбачає формування та розвиток у магістрів програмних результатів навчання через належність дисципліни до категорії вибіркових. Під час опанування матеріалами курсу магістри матимуть можливість оволодіти такими компетенціями: 1) дати основні уявлення про предмет та специфіку досліджень теорії походження світових духовно-культурних концепцій, які беруть за основу надприродні причини та обставини цього складного процесу; 2) сформувати знання про основні етапи розвитку і становлення теорій головним предметом дослідження яких є духовно-релігійний феномен; 3) ознайомити з суспільно-політичним та науково-теоретичним контекстом формування духовно-релігійних засад розвитку людської цивілізації; 4) сформувати уявлення про можливості сприйняття духовних парадигм такими, якими вони є у різних народів Світу за умови не допущення світоглядних та ідеологічних упереджень.

Програма навчальної дисципліни

Модуль 1. Становлення культурно-духовних систем.

Змістовий модуль 1. Культурно-цивілізаційні засади індійської та китайської систем морально-етичних цінностей. Еволюція іудаїзму та його вплив на європейську цивілізацію

Тема 1. Вступ. Історична ретроспекція формування культурно-духовних систем

1. Об’єкт, предмет, мета, завдання, методологічні засади і структура навчальної дисципліни. Особливості вивчення курсу. Джерела та література.
2. Культ і культура. Структура релігії.
3. Релігія і наука.
4. Витоки релігії: пошуки сенсу життя і подолання страху смерті.

Література [2], стор. 172; [4], стор. 404; [19], стор. 328; [20], стор. 177.

Тема 2. Історичний розвиток народів Індії за культурно-духовною парадигмою

1. Соціальна доктрина індуїзму.
2. Основа укладу життя в Індії - регламентація і приписанність.
3. «Живе і мертве в індійській філософії». Брахманське служіння.
4. Буддизм.
5. Дзен-буддизм.

Література [49], стор. 404; [5], стор. 862; [19], стор. 328; [21].

Тема 3. Визначальні риси та особливості китайської цивілізації

1. Автохтонність і самодостатність китайської цивілізації.

2. Заперечення метафізики і прагматизм - головна риса ментальності.

3. Поняття Дао.

4. Великі відкриття за відсутності ідеї суспільного прогресу як парадокс китайської ментальності.

5.Культурний вплив Китаю на самобутність інших цивілізацій.

6. Відсутність релігійної самоідентифікації як головна риса китайської релігійної свідомості.

Література [4], стор. 404; [5], стор. 862; [22]; [23], стор. 143-149.

Тема 4. Історичний шлях євреїв. Еволюція іудаїзму

1. Іудаїзм - перша монотеїстична релігія.

2. Історія єврейського народу, етнічна і священна.

3. Біблійні витоки: старозавітні пророки про Месію.

4. Феномен лже-месіанства: шарлатани і одержимі. Психологічні мотиви лже-месіанства.

5. Історичний шлях євреїв.

6. Історична еволюція іудаїзму. Євреї реальні і єврей міфічний. Просвітництво і емансипація. Сіонізм і держава Ізраїль.

Література [7], стор. 478; [24], стор. 862; [22]; [25], стор. 636.

Змістовий модуль 2. Формування морально-етичних принципів Європейської цивілізації. Іслам: історична ретроспектива та сьогодення

Тема 1. Західноєвропейський розвиток цивілізації та християнство

1. Історичний контент виникнення християнства.

2. Пророки і месіанські очікування.

3. Основні історичні періоди розвитку раннього християнства.

4. Християнство як панівна релігія Римської імперії.

5. Зародження християнського чернецтва.

Література [26], стор. 503; [4], стор. 404; [5], стор. 862; [19], стор. 328.

Тема 2. Католицизм і протестантизм

1. Католицька церква - особливості віровчення, культу, організації.

2.Католицизм в історії Європи.

3. Візантія - розквіт, занепад, загибель. Хрещення Русі.

4. Основні етапи історії православної церкви. Патріаршество і Синод. Радянський період.

5. Історичний контекст виникнення протестантизму.

6. Реформація в Європі.

7. Головні напрямки в протестантизмі: англіканство, лютеранство, баптизм.

8. Церкви Нового часу: адвентисти сьомого дня, свідки Єгови, мормони, харизмати.

Література [24], стор. 862; [25], стор. 636; [7], стор. 478; [10], стор. 439.

Тема 3. Історична трансформація ісламу. Іслам і політика в сучасному світі

1. Виникнення ісламу та проповідь Мухаммеда.

2. Основні тексти: Коран, Сунна, хадіси. Ісламський право - шаріат.

3. Основні течії в ісламі: суніти і шиїти.

4. Історичний шлях ісламу.

5. Моральна відповідальність людини перед Всевишнім за свої вчинки у земному житті.

6. Іслам і політика в сучасному світі.

Література [24], стор. 862; [1], стор. 448; [25], стор. 636; [8], стор. 360.

Тема 4. Місце духовно-культурних парадигм у сучасному світі

1. Загальна криза релігійності.

2. Зміна історичних епох і «наступ язичництва».
3. Релігії перед викликом часу.
4. Глобальні проблеми в теологічної перспективі.
5. Культурно-духовний простір людської цивілізації.
6. Глобалізація культури, загальні тенденції та наявні суперечності.
7. Становлення особистості в контексті духовної парадигми XXI століття.
Література [24], стор. 862; [4], стор. 404; [25], стор. 636; [5], стор. 862.

Тематичний план навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					Заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		лек	пр	лаб	с.р.		лек	пр	лаб	с.р.
1	**2**	**3**	**4**	**5**	**7**	**8**	**9**	**10**	**11**	**12**
Модуль 1. Становлення культурно-духовних систем										
Змістовий модуль 1. Культурно-цивілізаційні засади китайської системи морально-етичних цінностей. Еволюція іудаїзму та його вплив на європейську цивілізацію										
Тема 1. Вступ. Історична ретроспекція формування культурно-духовних систем	21	4	4	–	13	19	2		–	17
Тема 2. Історичний розвиток народів Індії за культурно-духовною парадигмою	18	2	4	–	12	19		2	–	17
Тема 3. Визначальні риси та особливості китайської цивілізації	18	2	4	–	12	19	2	2	–	15
Тема 4. Історичний шлях євреїв. Еволюція іудаїзму	18	2	4	–	12	18	2	2		14
Разом за змістовим модулем 1	75	10	16	–	49	75	6	6		63
Усього годин	75	10	16	–	49	75	6	6	–	63
Змістовий модуль 2. . Формування морально-етичних принципів Європейської цивілізації. Іслам: історична ретроспектива та сьогодення										
Тема 1. Західноєвропейський розвиток цивілізації та християнство	23	4	4	–	15	19		2	–	17
Тема 2. Католицизм та протестантизм	16	2	2	–	12	19	2	–	–	17
Тема 3.	18	2	4	–	12	19		2	–	17
Тема 4. Місце духовно-культурних парадигм у сучасному світі	18	2	4	–	12	18	2	–	–	16
Разом за змістовим модулем 2	75	10	14	–	51	75	4	4	–	67
Усього годин	75	10	14		51	75	4	4	–	67
Разом за курсом	150	20	30	0	100	150	10	10	0	130

Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Вступ. Історична ретроспекція формування культурно-духовних систем	4	0
2	Історичний розвиток народів Індії за культурно-духовною парадигмою	4	2
3	Визначальні риси та особливості китайської цивілізації	4	2
4	Історичний шлях євреїв. Еволюція іудаїзму	4	2
5	Західноєвропейський розвиток цивілізації та християнство	4	2
6	Католицизм та протестантизм	2	0
7	Історична трансформація ісламу. Іслам і політика в сучасному світі	4	2
8	Місце духовно-культурних парадигм у сучасному світі	4	0
	Разом	30	10

Самостійна робота

Розподіл годин самостійної роботи для магістрів денної форми навчання:
підготовка до семінарських занять – ***2-4 год. / 1 заняття***;
написання рефератів – ***15 год. / 1 роботу;***
підготовка до контрольних заходів – ***15 год. / 1 захід***
підготовка проектних завдань - ***3–5 год. / 1 проєкт.***

Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Вид роботи	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Підготовка до практичних робіт	30	10
2	Реферат	15	15
3	Підготовка до контрольних заходів	15	15
4.	Виконання проєктних (самостійних) завдань*	40	90
	Разом	100	130

6. Методи навчання. Засоби діагностики результатів навчання та методів їхнього демонстрування

Методи навчання:
на лекційних заняттях:
лекція;
пояснення;
дискусія;
диспут;
ілюстрування;

демонстрація;
відеометод;
майстер-клас
на семінарських заняттях:
практична робота;
фронтальне опитування;
частково-пошуковий метод;
спостереження.

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- усні відповіді (семінарські заняття);
- проєктні (самостійні) роботи;
- контрольна робота;
- реферати.

7. Форми поточного та підсумкового контролю

Досягнення магістра оцінюються за 100-бальною системою Університету.

Підсумкова оцінка навчального курсу містить оцінки з поточного контролю та оцінки підсумкового контролю. В кожного компонента своя частка в загальній системі оцінок, де студент може набрати від 60 балів до 100 балів. Під компонентом проміжних оцінок розуміються поточні оцінки протягом семестру.

Підсумкова оцінка навчального курсу є сумою проміжних оцінок (усна відповідь, проектні (самостійні роботи), реферат, контрольна робота (максимально 85 балів) й оцінки за контрольну роботу (максимально 15 балів).

Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на заняттях та набутих практичних навичок під час виконання завдань практичних і проєктних самостійних робіт, а також презентації результатів виконаних завдань та досліджень.

Зарахування кредитів навчального курсу можливо тільки лише досягнення результатів, запланованих РПНД, що виражається в одній із позитивних оцінок, передбачених чинним законодавством.

7. Форми контролю результатів навчальної діяльності магістрів та їхнє оцінювання

Усні відповіді на семінарських заняттях	**Критерії оцінювання**
2	Відповідь правильна, повна, логічна, містить аналіз, систематизацію, узагальнення, містить аргументовані висновки з доречним ілюстративним матеріалом, може підкріплюватися коректними цитуваннями думок / поглядів учених.
1,5	Відповідь в цілому правильна, доволі повна, логічна; допущені несуттєві помилки та неточності у викладенні матеріалу.
1	Відповідь частково правильна, містить неточності, недостатньо обґрунтована з використанням неправильної / некоректної термінології.
0,5	Відповідь частково правильна, містить неточності, проте не містить жодних аргументів та ілюстративного матеріалу.
0	Студент не дає відповіді чи його відповідь містить значну кількість суттєвих помилок, не обґрунтована.
	Максимальна оцінка студента за цей компонент програми 30 балів (15 відповідей по 2 бали ДФН, 5 відповіді по 2 бали ЗФН).

Самостійна (проєктна) робота	**Критерії оцінювання**
3	Студент правильно виконує завдання в установлений термін, презентує аналітику різних наукових джерел, підбирає доречний ілюстративний матеріал, здійснює коректні та доцільні цитування, а також грамотно проводить експеримент і на високому рівні здійснює обробку його результатів.
2,5	Студент правильно виконує завдання в установлений термін, презентує аналітику різних наукових джерел, допускається незначних помилок у добірці ілюстративного матеріалу, здійснює коректні та доцільні цитування, в експериментальних роботах містяться незначні недоліки в обробці їхніх результатів.
2	Студент виконує роботу з порушенням установленого часу для цього виду роботи; дає в цілому правильну відповідь, але поверхнево чи з певними неточностями, подає недоцільні цитування та недоречні ілюстрації, а також виконує експериментальні роботи не на різнотипних мовленнєвих матеріалах та з недостатньою кількістю респондентів.
1,5	Студент виконує роботу з порушенням установленого часу для цього виду роботи; дає в цілому правильну відповідь, але не презентує аналітику різних наукових джерел, не підбирає доречний ілюстративний матеріал, не наводить коректні та доцільні цитування, проводить експерименти, проте не презентує обробку його результатів та не демонструє вміння робити висновки.
1	Студент виконує роботу з методичної допомоги викладача на кожному етапі проведення експериментів.
0	Студент не виконує роботи.
	Максимальна оцінка студента за цей компонент програми 45 балів (15 робіт по 3 бали ДФН, 8 робіт по 3 бали ЗФН).

Реферат	**Критерії оцінювання**
15	Реферат має обсяг 15 або більше друкованих (рукописних) сторінок; проблема, яка в ньому розглядається, викладена повно, послідовно, логічно; список використаної наукової літератури нараховує 5-6 джерел, відповідає сучасним правилам оформлення бібліографії.
10	Реферат має обсяг 10 сторінок; тема реферату викладена досить повно, але є певні недоліки у логіці викладу; бібліографічний список нараховує 4-5 джерел, відповідає сучасним правилам, але містить певні помилки.
5	Обсяг реферату є недостатнім для викладення обраної проблеми, і тому проблема розглядається поверхово; у бібліографічному списку менше чотирьох наукових джерел і є помилки.
0	Тема реферату нерозкрита, у бібліографічному списку менше 2 наукових джерел, і він подається не за сучасними правилами.
	Максимальна оцінка студента за цей компонент програми 15 балів (1 реферат по 15 балів ДФН, ЗФН).

Контрольна робота	Критерії оцінювання
ДФН 10 ЗФН 51-41	Робота виконана без змістових помилок (завдання I, II та III рівнів складності), містить точні відповіді на питання теоретичного характеру, правильно ідентифікує технологію і правильно виявляє брехню в тексті. Бал знижується в разі наявності орфографічних та пунктуаційних помилок.
ДФН 9-7 ЗФН 40-30	Робота представлена з повними та правильними відповідями всіх рівнів складності, студент правильно ідентифікує технологію профайлінгу і правильно структурує хід виявлення брехні в тексті, проте допускається помилок шляхом упущення кількох відповідних маркерів. Бал знижується в разі наявності орфографічних і пунктуаційних помилок.
ДФН 6-5 ЗФН 29-15	Робота виконана з огріхами в описі технології профайлінгу, проте безпомилково виконано завдання I та II рівнів складності. В такій роботі завдання щодо детекції брехні в тексті виконано неправильно. Бал знижується в разі наявності орфографічних і пунктуаційних помилок.
ДФН 4-3 ЗФН 14-6	Робота виконана з неточностями у формулюванні дефініцій термінів (II рівень складності) та значними огріхами в описі технології профайлінгу (III рівень складності). Завдання щодо детекції брехні тексті виконано неправильно або не виконано взагалі. Бал знижується в разі наявності орфографічних і пунктуаційних помилок.
ДФН 3–1 ЗФН 5-1	Робота містить значну кількість помилок у завданнях усіх рівнів складності або незначну кількість помилок у завданнях I та II рівнів складності та відсутності виконання завдань III рівня. Бал знижується в разі наявності орфографічних і пунктуаційних помилок.
0	Робота не виконувалася.
	Максимальна оцінка студента за цей компонент програми 55 балів (1 контрольна робота по 10 балів для ДФН, 51 бал для ЗФН)

Форма контролю	Максимальна кількість балів	
	Денна форма	**Заочна форма**
Практичні заняття	15x2 бали = 30 балів	5x2 бали = 10 балів
Самостійна (проєктна) робота	15x3 бали = 45 балів	8x3 бали = 24 балів
Реферат	1x15 балів = 15 балів	1x15 балів = 15 балів
Контрольна (письмова) робота	1x10 балів= 10 балів	1x51 бал = 51 бал
Всього	**100**	**100**

8. Критерії оцінювання результатів навчання

		Денне відділення		Заочне відділення	
		Вид роботи	Кількість балів	Вид роботи	Кількість балів
ЗМ 1	Т1	Відповідь на семінарському занятті	4		
		Самостійна (проєктна) робота	6	Самостійна (проєктна) робота	3
	Т2	Відповідь на семінарському занятті	4	Відповідь на семінарському занятті	2
		Самостійна (проєктна) робота	6	Самостійна (проєктна) робота	3
	Т3	Відповідь на семінарському занятті	4	Відповідь на семінарському занятті	2
		Самостійна (проєктна) робота	6	Самостійна (проєктна) робота	3
	Т4	Відповідь на семінарському занятті	4	Відповідь на семінарському занятті	2
		Самостійна (проєктна) робота	6	Самостійна (проєктна) робота	3
ЗМ 2	Т1	Відповідь на семінарському занятті	4	Відповідь на семінарському занятті	2
		Самостійна (проєктна) робота	6	Самостійна (проєктна) робота	3
	Т2	Відповідь на семінарському занятті	2		
		Самостійна (проєктна) робота	3	Самостійна (проєктна) робота	3
		Реферат	15	Реферат	15
	Т3	Відповідь на семінарському занятті	4	Відповідь на семінарському занятті	2
		Самостійна (проєктна) робота	6	Самостійна (проєктна) робота	3
	Т4	Відповідь на семінарському занятті	4		
		Самостійна (проєктна) робота	6	Самостійна (проєктна) робота	3
Контрольна робота			10	Контрольна робота	51
Підсумковий контроль		Залік		Залік	
Сума			100		100

9. Засоби навчання

Наочним матеріалом для лекційних занять послужать передусім мультимедійні засоби (комп'ютерні презентації); відеоматеріали (навчальні кінофільми, а також інтерв'ю, виступи тощо як фактографічний матеріал).

На практичних заняттях прислужиться бібліотечних фонд Університету та електронні репозитарії світу.

Під час виконання завдань самостійної роботи доцільним стане використання бібліотечного фонду та енциклопедій, словників, довідників.

10. Рекомендована литература

Базова

1. Балог Г. Історія і культура ісламу: курс лекцій / Балог Габор; під ред. Ф.Ю. Алваша. – К.: Фенікс, 2012. – 448 с..
2. Гурська Л. І. Релігієзнавство. 2-ге вид. перероб. та доповн :навч. посіб. / Л. І. Гурська. – К.: «Центр учбової літератури», 2016. 172 с.
3. Еволюція християнства (III - I пол. VI ст. н. е.): античні писемні джерела: навч. посіб. для самост. роботи з поглибл. вивч. дисциплін "Релігієзнавство", "Філософія", "Правознавство" / Іван Мозговий ; Держ. ВНЗ "Укр. акад. банк. справи Нац. банку України". - Суми : ДВНЗ "УАБС НБУ", 2015. - 570 с. : іл. - Бібліогр.: с. 538-547.
4. Історія світової культури : навч. посібник / Наук. ред. В.М. Шейко. – К.: Кондор, 2006. – 404 с.
5. Культурологія : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / [А. Є. Конверський та ін. ; за ред. А. Є. Конверського]. - Х. : Фоліо, 2013. - 862,с.
6. Культурологія, етика, естетика: метод. рек. для студентів ден. форми навчання / [Полянська В. І.] ; Миколаїв. нац. ун-т ім. В. О. Сухомлинського, Навч.-наук. ін-т історії та права, Каф. філос. думки та культурології. - Херсон : Грінь Д. С. [вид.], 2014. - 239 с.
7. Культурологія. Історія світової культури: навч. посіб. / Кучменко Е. М., Мельничук Т. Ф. ; [за ред. Кучменко Е. М.]. - 2-ге вид., допов. - Київ : НАКККіМ, 2014. - 478 с.
8. Латигіна Н. А. Іслам: шлях крізь століття : монографія / Н.А. Латигіна. – Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2016. –360 с.
9. Опарин А. А. Религии мира и Библия: Монография. — Харьков: Факт, 2000. — 176
10. Релігієзнавство (Сучасні релігійні процеси у світі й Україні): підручник / П. Л. Яроцький ; Ін-т філос. ім. Г. С. Сковороди НАН України, Від-ня релігієзнавства. - К. : Кондор, 2013. - 439 с.
11. Релігієзнавство : навч. посіб. / [Басаурі Зюзіна А. М. та ін. ; наук. ред. Брильов Д. В.] ; НАН України, Нац. центр "Мала акад. наук України", Центр дослідж. релігій НПУ ім. М. П. Драгоманова. - Київ : Дух і Літера, 2015. - 319 с.
12. Релігієзнавство : навч.-метод. посіб. / Кам'янець-Поділ. нац. ун-т [ім. Івана Огієнка], Іст. ф-т, Каф. філос. дисциплін ; [уклад. Ганаба С. О.]. - Кам'янець-Подільський : Сисин Я. І. : Абетка, 2015.
13. Релігієзнавство : навч.-метод. посіб. із опор. конспектом лекцій, тематикою семінар. занять і метод. вказівками до їх підгот., тест. завданнями, рек. літ., завданнями до самост. роботи та КМР, корот. слов. термінів і понять / Житомир. держ. ун-т ім. Івана Франка, Каф. філософії ; [уклад. І. К. Вітюк]. - Житомир : Євенок О. О. [вид.], 2015. - 104 с.
14. Релігієзнавство. Підручник. – К., 2001.
15. Релігієзнавство: історія та теорія релігій: підручник / [О. М. Єременко та ін. ; за заг. ред. О. М. Єременка, О. О. Смоліної] ; Східноукр. нац. ун-т ім. Володимира Даля. - Сєвєродонецьк : Вид-во СНУ ім В. Даля, 2017. - 267 с.
16. Рижева Н.О. Цивілізаційні виклики і науково-світоглядні уявлення на початку XXI ст. *Colloquium-journal* № 13(65), 2020. S. 29-32.

17. Рыжева Н.А. Историческая трансформация культурно-духовных алгоритмов. *Colloquium-journal* /Miedzynarodowe czasopismo naukowe //Political science Historical sciences Public administration №26 (50), 2019 Część 5 (Warszawa, Polska) – С.57–60.

18. Рыжева Н.О. Исторические реалии формирования научных знаний в традиционных обществах. *Colloquium-journal* №8 (60), 2020 Część 3 (Warszawa, Polska). S.9-12.

19. Шашкова Л.О. Діалог науки і релігії в культурно-історичному контексті : монографія / Л.О. Шашкова. – К.: Грамота, 2008. – 328 с.

20. Філософія цінностей : історія і сучасність / М. М. Підлісний, В. І. Шубін. – Дніпро : Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2017. – 177 с.

21. Муляр В. І. Феномен гармонії в культурі Сходу: традиція індуїзму [Електронний ресурс] / В. І. Муляр // Гілея: науковий вісник. – 2017. –Вип. 122. – С. 163-168. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/gileya_2017_122_40

22. Піляєв І. С. Конфуціанство і протестантизм: перспективи трансцивілізаційної конвергенції "Схід – Захід" / Піляєв І. С. // Економічна теорія. - 2020. - № 3. - С. 65–82. http://etet.org.ua/docs/ET_20_3_65_uk.pdf

23. Цапко, О. М. Європейська та китайська цивілізації в контексті культурно-ціннісної взаємодії. Європейські культурно-історичні цінності: ретроспектива і перспектива: зб. наук. пр. / за заг. ред. О. В Зернецької // Державна установа «Інститут всесвітньої історії НАН України». – К.: ДУ «Інститут всесвітньої історії НАН України» . – С. 143-149.

Допоміжна література

24. Академічне релігієзнавство: підручник / за наук. ред. проф. А. Колодного. – К., 2000. – 862 с.

25. Кислюк, К. В. Релігієзнавство : підручник для студентів вузів / К. В. Кислюк, О. М. Кучер ; НУА. – 5-є вид., виправ. і доп. – Київ : Кондор, 2009. – 636 с.

26. Антологія християнства : хрестоматія з релігієзнавства та культурології / збір. і упоряд. джерел та матеріалів: д-р філос. наук Г. С. Лозко (заг. ред.) та ін. - К. : КМПУ ім. Б. Д. Грінченка, 2009. - 503 с.

27. Українська та зарубіжна культура. – К., 2002.

28. Українська та зарубіжна культура. – К., 2002.